

Rehtori A. Pantsu — karjalainen koulumies — 50-vuotias.

Rehtori Arsi Pantsu.

Kesäkuun 8 p:nä täytti Lieksassa Lieksan yhteiskoulun johtaja *Arsi Pantsu*.

Rehtori Pantsu on syntynyt Impilahden kirkonkylässä Raja-Karjalassa, mistä hän lähti ensin Sortavalan pikkukouluseminaariin saaden siitä päästötodistuksen 1899 ja sitten kohta Sortavalan ylempään seminaariin, josta valmistui opettajaksi keväällä 1905. Kohta siirtyi hän jatka-

maan opintojaan Pietarin pappisseminaariin, jonka tutkinnon suoritti kesäkuussa 1908.

Vaikeiden venäläissorron vuosien vuoksi hän ei ryhtynyt pappisalalle, vaan antautui kansakoulunopetta-

jan toimeen, jossa hän jo aikaisemmin oli ollut väliaikaisopettajana kaksi vuotta Salmin Mantsinsaarella 1899—1901. Nyt, seminaarin käytyä, oli hän ensin opettajana Jämsänkoskella ja Pitkäsärannassa (1908—1909) ja sen jälkeen Sortavalan Riekkalassa (1909—1910), jossa hän toimi opettajana vielä toiseen erään myöhemmin (1923—1924). Innokkaat yksityisopiskellut johtivat hänet kuitenkin pian toiselle alalle. Ryhdyttyään utteruudella harjoittamaan yliopistolukuja hän samalla siirtyi oppikoulunopettajan alalle, jossa hän ensin oli opettajana Parikkalan yhteiskoulussa 1910—1918 ja sitten Pitkänrannan yhteiskoulussa 1920—1923. Lukuvuodet 1918—1920 hän toimi Suistamon alkukouluseminaarin opettajana.

Sillä välin olivat yksityiset yliopistoluvut edistyneet niin pitkälle, että hän oli suorittanut runsaasti ylittään kaikki filosofian kandidaatin tutkintovaatimusten tutkinnot, ja niiden sekä suorittamainsa opettajanäyttei-

— Tämä on Sortavalan kaupungin Raatihuone, ja tämä kokous on raadin kokous, nämä miehet tässä ovat raatimiehiä, ja minä olen pormestari. Mutta kuka sinä olet?

— Olen tämän maakunnan korkeimpia virkamiehiä, linnanvouti Viipurista. . .

— Jos olet linnanvouti Viipurista, niin pysy sitten Viipurissa — paitsi jos olet tullut markkinoille kauppoja hieromaan, niin ole täällä, mutta tänne Raatihuoneelle sinulla ei ole asiaa — paitsi jos aiot valittaa, että sinulle on jotain vääryyttä tehty, valitusoikeus on jokaisella — muukalaistakin me kuuntelemme ja suojelemme.

— Minä en ole tullut tänne kauppiana, enkä teidän apunne kerjäläisenä, vaan virkamiehenä, ja kysyn Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningaan nimessä: Millä oikeudella tämä paikkakunta, tämä Sortavalan kaupungiksi itseään nimittävä kylä, käy kauppaa ulkomaisten kanssa ja kantaa tulliveroa?

— Sillä oikeudella kuin kaikki kaupungit maan päällä: Voiman oikeudella.

— Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas ei ole tälle kylälle myöntänyt kaupunginoikeuksia ja privilegioita.

— Tämä Sortavalan kaupunki — sanoi Siitoiskauppi — on jo kauan aikaa ollut olemassa — eikä se tule siitä sen kaupunkimaisemmaksi, jos sinä tai joku muu ruotsinmies tänne niin sanotut kaupunginoikeudet lähettää. Me karjalaiset olemme olleet maan päällä

yhtä kauan kuin tekin, ruotsalaiset, olemme käyneet muuallakin maailmassa, ja oppineet rakentamaan ja hallitsemaan kaupunkeja — yhtä hyvin kuin te, ruotsalaiset. Yhtä tyhmiä emme me ole kuin te: emme tuppaa teidän maahanne tai mihinkään muuhun maahan antamaan kaupungeillenne kaupungin oikeuksia. Sinä kysyt, kuka on antanut kaupunginoikeudet tälle Sortavalalle? Minä kysyn sinulta, Ruotsin mies, kuka on antanut kaupunginoikeudet Tukholmalle, Sigtunalle ja Birkalle, joissa olemme käyneet. . . ?

— Minulla on Viipurin linnanisännän käsky hajoittaa markkinat täällä, ottaa laittomasti kannettu vero haltuuni. . .

— Nyt puhut sinä reikiä päähäsi, kunnian muukalainen. Lähde heti pois tästä raatihuoneesta, ennenkuin minä suutun!

Muukalainen katsoi parhaaksi lähteä; ja kuluikin noin kaksisataa vuotta, ennenkuin ruotsalaiset olivat päässeet Karjalan isäntinä niin pitkälle, että he voivat saapua Sortavalan uudestaan, mukanaan eräs Tukholmassa kirjoitettu asiakirja, jonka he sanoivat sisältävän kaupungin oikeudet ja privilegiot. Ja taas 300 vuotta myöhemmin — tänä vuonna 1932 — koontuvat Sortavalan miehet juhlimaan tuon muukalaisten lähettämän asiakirjan muistoa.

Emil Elenius.